

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

3 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Adam Doliwa (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Ireneusz Kunicki

SSN Kamil Zaradkiewicz

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 3 lipca 2025 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej B.K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z 12 kwietnia 2022 r., II Ca 2030/21,

w sprawie z powództwa B.K.

przeciwko B.Z. i J.Z.

o zapłatę,

oddala skargę kasacyjną.

Ireneusz Kunicki

Adam Doliwa

Kamil Zaradkiewicz

(P.H.)

UZASADNIENIE

B.K. wniósł o zasądzenie od B.Z. oraz od komornika sądowego J.Z. kwoty 51 658,81 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od 10 września 2019 r. do dnia zapłaty.

Wyrokiem z 30 marca 2021 r. Sąd Rejonowy dla Krakowa – Krowodrzy w Krakowie oddalił powództwo w stosunku do obojga pozwanych (pkt I) i rozstrzygnął o kosztach procesu (pkt II).

Wyrokiem z 12 kwietnia 2022 r. Sąd Okręgowy w Krakowie, po rozpoznaniu apelacji powoda, oddalił apelację (pkt 1) oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania odwoławczego (pkt 2).

Sąd Okręgowy w pełni podzielił ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy i przyjął je za własne. Zgodnie z tymi ustaleniami w toku postępowania rozwodowego pomiędzy B.K. a B.Z., postanowieniem z 24 lipca 2019 r. (sygn. akt I ACz 972/19) wydanym na skutek zażalenia pozwanej na postanowienie dotyczące oddalenia wniosku o rozszerzenie zabezpieczenia, zmieniono zaskarżone zażaleniem orzeczenie w taki sposób, że rozszerzono zabezpieczenie wynikające z postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie z 22 maja 2018 r. (sygn. akt XI C 151/17), zasądzając dodatkowo na czas trwania postępowania rozwodowego, od B.K. na rzecz B.Z., kwoty po 3500 zł, płatne do 10 dnia każdego następującego po sobie miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie. Pozwana 29 lipca 2019 r., nie wzywając wcześniej powoda do dobrowolnej zapłaty, złożyła do komornika sądowego J.Z. wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, sprecyzowany pismem z 30 lipca 2019 r., inicjując postępowanie celem wyegzekwowania zaległej sumy tytułem zabezpieczenia za okres od 22 maja 2018 r. do daty złożenia wniosku, w kwocie 3500 zł miesięcznie, wraz z kosztami zastępstwa procesowego i odsetkami ustawowymi od dnia 10 każdego miesiąca poczynawszy od 22 maja 2018 r. Według stanu na 20 sierpnia 2019 r. komornik sądowy ściągnął z rachunków bankowych powoda kwotę 62 109,63 zł, z czego suma 55 185,81 zł stanowiła kwotę należnych alimentów (53 629,03 zł) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie (1556,78 zł). Powyższą kwotę pozwany komornik przekazał niezwłocznie na rachunek bankowy pozwanej.

Po uzyskaniu informacji o zajęciu rachunku bankowego powód, oprócz skargi na czynność komornika, złożył 8 sierpnia 2019 r. do Sądu Apelacyjnego w Krakowie wnioski o dokonanie wykładni postanowienia z 24 lipca 2019 r. Sąd Apelacyjny dokonał wykładni swojego postanowienia z 24 lipca 2019 r. w ten sposób, że wskazał, iż kwoty po 3500 zł płatne do 10 dnia każdego kolejnego miesiąca mają być uiszczane począwszy od sierpnia 2019 r., potwierdzając tym samym, że pozwana bez podstawy prawnej otrzymała od komornika kwotę zaległych alimentów za okres od 22 maja 2018 r. do końca lipca 2019 r.

Powód pismem z 5 września 2019 r. wystąpił do pozwanej z żądaniem zwrotu kwoty 51 685,61 zł stanowiącej kwotę przekazaną w toku egzekucji, pomniejszoną o 3500 zł należne pozwanej tytułem sierpniowej raty alimentów.

Sąd Rejonowy ustalił, że pozwana w okresie wspólnego życia z powodem pozostawała na jego utrzymaniu, a po faktycznym rozpadzie związku stron, od marca 2018 r., pozwana, pozbawiona środków pieniężnych pochodzących od powoda, miała poważne problemy finansowe. Pozwana w tym okresie uzyskiwała pomoc finansową od swoich rodziców, którzy do lata 2019 r. przekazali jej łącznie kwotę ok. 40 000 zł. W kilka dni po otrzymaniu przelewu od komornika pozwana przekazała w gotówce swoim rodzicom kwotę 40 000 zł tytułem rewanżu za udzieloną jej w ciągu poprzednich kilkunastu miesięcy pomoc, a pozostałą kwotę 15 185 zł wydała w sierpniu 2019 r., przeznaczając ją m.in. na naprawę samochodu, wizyty u stomatologa, ginekologa, naprawę rolet w domu i pokrycie zaległych płatności na uczelni.

Sąd *meriti* ocenił, że po stronie pozwanej doszło do bezpodstawnego wzbogacenia kosztem powoda, wynikającego z błędnego rozumienia przez pozwaną tytułu wykonawczego powstałego na podstawie postanowienia Sądu Okręgowego z 22 maja 2018 r. i postanowienia Sądu Apelacyjnego z 24 lipca 2019 r. Przy tym Sąd odwoławczy uznał, że pozwana do końca sierpnia wyzbyła się całego uzyskanego kosztem powoda przysporzenia majątkowego, a z uwagi na to, iż wyzbycia tego dokonała przed 2 września 2019 r., w którym to dniu na skutek postanowienia Sądu Apelacyjnego w Krakowie doszło do dokonania wykładni postanowienia z 24 lipca 2019 r., to w konsekwencji nie można było przyjąć, że

pozwana powinna była liczyć się z obowiązkiem zwrotu uzyskanego przysporzenia. Sąd Rejonowy podniósł, że skoro Sąd Apelacyjny dokonał wykładni swojego orzeczenia, to tym samym przyznał, iż mogły istnieć wątpliwości co do jego treści. Zdaniem Sądu Rejonowego, gdyby Sąd Apelacyjny stanął na stanowisku, że wydane postanowienie jest jednoznaczne i niewymagające wykładni, to wniosek o dokonanie jego wykładni winien oddalić, wskazując w uzasadnieniu dlaczego uważa, że postanowienie jest jasne i nie zachodzą co do niego żadne wątpliwości interpretacyjne. Sąd Rejonowy uznał, że pozwana do momentu dokonania wykładni orzeczenia mogła interpretować postanowienie z 24 lipca 2019 r. w korzystniejszy dla siebie sposób, a w związku z tym, że wyzbywając się wzbogacenia pozostawała w dobrej wierze i nie musiała liczyć się z obowiązkiem jego zwrotu. W konsekwencji Sąd Rejonowy, ze względu na spełnienie przesłanek powodujących wygaśnięcie obowiązku zwrotu (art. 409 k.c.), oddalił skierowane przeciwko pozwanej żądanie zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia.

Zdaniem Sądu Okręgowego żądanie pozwu skierowane przeciwko komornikowi sądowemu J.Z. także uznać należało za nieuzasadnione. Sąd odwoławczy wskazał, że nie doszło do bezprawnego działania ze strony komornika. Wywiódł, iż komornik działał na podstawie prawomocnego i wykonalnego orzeczenia sądu - co nie może być uznane za działanie bezprawne. Treść tytułu wykonawczego sformułowano w sposób niejasny, o czym świadczy dokonana przez Sąd Apelacyjny wykładnia orzeczenia. Sąd Rejonowy wskazał, że w chwili podejmowania czynności komorniczych pozwany działał w granicach określonych żądaniem egzekucji i treścią klauzuli wykonawczej, a postanowienie dotyczące wykładni wiązało dopiero od chwili jego podjęcia.

Od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie skargę kasacyjną wywiódł powód, zaskarżając go w całości odnośnie do pozwanego J.Z. Skarżący zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie:

1. przepisów postępowania, tj. art. 352 w zw. z art. 365 § 1, art. 358, art. 360 i art. 361 k.p.c. oraz art. 804 § 1 k.p.c.;
2. przepisów prawa materialnego, tj. art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 22 marca 2018 roku o komornikach sądowych.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości odnośnie do pozwanego J.Z. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy.

Pozwany komornik sądowy nie wniósł odpowiedzi na skargę kasacyjną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty skargi kasacyjnej okazały się niezasadne.

Naruszenie przepisów prawa procesowego może stanowić skuteczną podstawę kasacyjną tylko wówczas, gdy potwierdzony zostanie ich istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. Skarżący powinien zatem wykazać, że zarzucane orzeczeniu Sądu drugiej instancji uchybienia bezpośrednio lub pośrednio miały lub mogły mieć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, oraz były tego rodzaju, lub wystąpiły w takim natężeniu, że ukształtowały lub mogły ukształtować treść zaskarżonego orzeczenia. Przepisy postępowania, które skarga kasacyjna oznacza jako naruszone, muszą być źródłem obowiązków lub uprawnień jurysdykcyjnych sądu drugiej instancji orzekającego w sprawie (por. wyroki SN: z 21 sierpnia 2021 r., II CSKP 123/21; i z 9 stycznia 2025 r., II CSKP 2077/22).

Jeśli chodzi o zarzut naruszenia przepisów postępowania, to skarżący podniósł, że Sąd drugiej instancji w sposób sprzeczny z przepisami wskazanymi w skardze kasacyjnej w sposób rozłączny potraktował postanowienie z 24 lipca 2019 r. i postanowienie z 2 września 2019 r. dokonujące z jego wykładni.

W ocenie Sądu Najwyższego w sprawie nie doszło do naruszenia przepisów prawa procesowego. Zgodzić się należy z twierdzeniami Sądu odwoławczego, że wykładnię postanowienia Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 24 lipca 2019 r. zawartą w postanowieniu z 2 września 2019 r. należy ściśle ze sobą wiązać, jednakże wobec prawomocności orzeczenia będącego przedmiotem wykładni organ egzekucyjny był władny do wszczęcia i przeprowadzenia egzekucji z majątku powoda na rzecz pozwanej B.Z.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 804 k.p.c. podkreślić należy, iż wprowadza on zakaz badania przez organy egzekucyjne zasadności i wymagalności obowiązku objętego tytułem wykonawczym, rozgraniczając wyraźnie kompetencje

organów rozstrzygających o roszczeniu od kompetencji organów powołanych do wykonania wydanego orzeczenia. Z powyższych względów organ egzekucyjny, któremu przedkładany jest tytuł wykonawczy wraz z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego nie jest uprawniony do badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tytułem wykonawczym. Zatem pozwany komornik sądowy J. Z. nie był zobowiązany do badania ww. tytułu pod tym kątem.

Zgodnie z art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych komornik jest obowiązany do naprawienia szkody wyrządzonej przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu czynności.

Wskazać należy, że zachowanie niezgodne z prawem to zachowanie sprzeczne z porządkiem prawnym, polegające na sprzeczności między zakresem kompetencji organu, sposobem jego postępowania i treścią rozstrzygnięcia wynikającymi z wzorca ustawowego a jego działaniem rzeczywistym. Przesłanka niezgodności z prawem musi być rozumiana w sposób właściwy dla prawa cywilnego, tj. jako sprzeczność działania lub zaniechania z porządkiem prawnym *sensu largo*, co wyklucza możliwość jakiegokolwiek dyferencjacji skali czy stopnia bezprawności zachowania (por. wyrok SN z 19 kwietnia 2012 r., IV CSK 406/11).

Nie ma racji skarżący, że w sprawie doszło do naruszenia powołanego przepisu prawa materialnego. Sąd odwoławczy prawidłowo ocenił zachowanie komornika jako słuszne i zgodne z prawomocnym orzeczeniem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 24 lipca 2019 r. Komornik wszczął egzekucję zgodnie z sentencją powołanego postanowienia. Dopiero na skutek wniosku o wykładnię postanowienia okazało się, iż data egzekucji powinna być późniejsza.

Zachowanie komornika sądowego przy wykonywaniu czynności związanych z prowadzonym przez siebie postępowaniem egzekucyjnym należało zatem ocenić jako prawidłowe i zgodne z przepisami prawa.

Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Powód nie sprostął wykazaniu, że odpowiedzialność za poniesioną przez niego szkodę spoczywa na pozwanym. Przede wszystkim nie wykazał, iż działanie pozwanego było bezprawne.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. skargę kasacyjną oddalił.

Ireneusz Kunicki

Adam Doliwa

Kamil Zaradkiewicz

(P.H.)

[r.g.]